

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αθήνα, 21 Δεκεμβρίου 2023

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς: Τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη

Θέμα: Υπερπληθυσμός στα σωφρονιστικά καταστήματα και ζήτημα έλλειψης και αξιοπιστίας των σχετικών στατιστικών στοιχείων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη του Βασανισμού (Committee for the Prevention of Torture - CPT) του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών παρακολουθεί την κατάσταση του σωφρονιστικού συστήματος στην Ελλάδα, πραγματοποιώντας συχνές επισκέψεις σε σωφρονιστικά καταστήματα, καθώς και συνομιλίες με κυβερνητικά στελέχη και υπηρεσιακούς παράγοντες, προωθώντας τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης για τη βελτίωση του ελληνικού σωφρονιστικού συστήματος.

Η CPT στις πρόσφατες εκθέσεις της για την Ελλάδα (2022, 2023) αναφέρει ότι πάρα πολλοί κρατούμενοι εξακολουθούν να κρατούνται σε συνθήκες που αποτελούν προσβολή για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Σύμφωνα με την CPT πρέπει να διασφαλιστεί ότι τα σωφρονιστικά καταστήματα θα σταματήσουν να αποτελούν χώρους «αποθήκευσης» ανθρώπων σε υπερπλήρεις, επικίνδυνες και ακατάλληλες εγκαταστάσεις και θα βελτιωθούν ώστε να προσφέρουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης προετοιμάζοντας τους κρατούμενους για επανένταξή στην κοινωνία μετά την αποφυλάκισή τους. Η έκθεση του 2022 καταλήγει ότι η τρέχουσα κατάσταση στα καταστήματα κράτησης εκπέμπει μια αρνητική εικόνα για την Ελλάδα η οποία παραβιάζει ευρωπαϊκούς αξίες και κανόνες όπως περιλαμβάνονται στους αναθεωρημένους Ευρωπαϊκούς Κανόνες Φυλακών του 2020.

Το ζήτημα της υπερπληρότητας που διαπιστώνει μεταξύ άλλων προβλημάτων η CPT, με δεδομένες τις προτεινόμενες από την κυβέρνηση τροποποιήσεις σε Ποινικό Κώδικα και Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αναμένεται να διογκωθεί σύμφωνα και με την από 12/9/2023 σχετική επιστολή της αρμόδιας Γενικής Γραμματέως Αντεγκλητικής Πολιτικής, στην οποία η ίδια αναφέρει ότι: «ωστόσο, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι μέρος των ανωτέρω προωθούμενων αλλαγών, ιδιαίτερα δεδομένης της αύξησης των ορίων των εκτιόμενων ποινών και αντίστοιχα της μείωσης των ορίων για την αναστολή,

την εξαγορά των ποινών και την παροχή κοινωφελούς εργασίας για ποινές έως δύο (2) έτη, ενδεχομένως θα δυσχεραίνει το έργο αποσυμφόρησης των Σωφρονιστικών Καταστημάτων της χώρας, με το οποίο -μεταξύ άλλων- έχει επιφορτισθεί η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής, και να επιφέρει αντίθετα αποτελέσματα».

Κατά τη διαδικασία αναζήτησης επίσημων στατιστικών στοιχείων για τα καταστήματα σωφρονισμού στη χώρα μας, αφενός η πρώτη επίσημη κυβερνητική σελίδα που εμφανίζεται στα αποτελέσματα <http://www.sofron.gov.gr/> είναι κενή, δυσχεραίνοντας έτσι την αναζήτηση στοιχείων (σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και της ανοιχτής διακυβέρνησης η πρώτη εμφανιζόμενη σελίδα στα αποτελέσματα θα έπρεπε να είναι η κατάλληλη) αφετέρου η σελίδα <https://www.ggap.gov.gr/statistika-stoixeia-kratoumenon/> που εμφανίζεται παρακάτω περιέχει κάποια αρχεία excel ως στατιστικά δεδομένα, χωρίς καμία αναφορά ως προς τις πηγές τους, τη διαδικασία συλλογής τους, την ένδειξη προέλευσης τους, της μεθοδολογίας συλλογής ή πιστοποίησης τους. Είναι προφανές ότι αυτή η εικόνα δεν έχει καμία σχέση με τους σύγχρονους κανόνες παροχής αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων για ένα τόσο ευαίσθητο ζήτημα, σε μια εποχή μάλιστα που η κυβέρνηση θριαμβολογεί για τα επιτεύγματα στο πεδίο της ψηφιοποίησης. Η κατάσταση επίσης παρεμποδίζει την εκπλήρωση των αρχών της διαφάνειας, των ανοιχτών δεδομένων και της λογοδοσίας.

Τα αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία ενισχύουν την διαφάνεια και την ανοιχτή διακυβέρνηση και προωθούν την βελτίωση των αποφάσεων των διοικήσεων των σωφρονιστικών καταστημάτων, την αύξηση των επιδόσεων και του χρόνου αντίδρασης του προσωπικού, την ενίσχυση όλων των διαδικασιών εντός του σωφρονιστικού καταστήματος και τη διεύρυνση των εγγυήσεων του κράτους δικαίου. Ενδεχόμενοι περιορισμοί που δυσκολεύουν την πρόσβαση σε πηγές αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων υπονομεύουν τις δημοκρατικές αξίες, τη διαφάνεια και το κράτος δικαίου. Η ενίσχυση της διαφάνειας στο πλαίσιο της λειτουργίας βασικών θεσμών ενός κράτους όπως το σωφρονιστικό σύστημα, νοούμενη ως πλήρης διασφάλιση της ελεύθερης δυνατότητας πρόσβασης σε αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία, καθιστά δυνατή τη λογοδοσία του αρμόδιου Υπουργείου και της Κυβέρνησης για την δράση τους έναντι της αντιπολίτευσης, των κοινωνικών φορέων καθώς και της κοινωνίας των πολιτών.

Ακόμη όμως και από αυτούς τους απλούς πίνακες excel που διαθέτει η ιστοσελίδα της αρμόδιας Γενικής Γραμματείας, στο αρχείο με τίτλο «*Στατιστικός Πίνακας 1ης και 16ης εκάστου μήνα έτους 2023*», εντοπίζονται πολύ ανησυχητικά στοιχεία, αφού για παράδειγμα την 1^η Δεκεμβρίου 2023 στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Κομοτηνής με διαθέσιμες 162 θέσεις ο αριθμός κρατουμένων ανερχόταν σε 330, στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Κορυδαλλού με διαθέσιμες 1222 θέσεις ο αριθμός κρατουμένων ανερχόταν σε 1860, στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Θεσσαλονίκης με διαθέσιμες 358 θέσεις ο αριθμός κρατουμένων ανερχόταν σε 428.

Εν όψει όλων των ανωτέρω ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός σε τι ενέργειες προτίθεται να προβεί:

1. Ως προς το ζήτημα του υπερπληθυσμού σε συγκεκριμένα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας που υφίσταται σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία (12/2023) που είναι αναρτημένα στη σελίδα της αρμόδιας Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής.
2. Ως προς την επερχόμενη μαζική εισροή νέων κρατουμένων στο σωφρονιστικό σύστημα της χώρας λόγω της προτεινόμενης από τον Υπουργό Δικαιοσύνης τροποποίησης του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.
3. Ως προς τον συντονισμό μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής (η οποία μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη τον Ιούλιο του 2019) και του Υπουργείου Δικαιοσύνης σύμφωνα με τη σχετική επιστολή της αρμόδιας Γενικής Γραμματέως
4. Ως προς τη βελτίωση του τρόπου συλλογής και δημοσιοποίησης αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων για την κατάσταση που επικρατεί στα σωφρονιστικά καταστήματα ανά την επικράτεια με σύγχρονες μεθόδους που διασφαλίζουν την διαφάνεια, την αξιοπιστία των δεδομένων και την πιστοποίηση των σχετικών διαδικασιών.
5. Ως προς την χρησιμοποίηση και αξιοποίηση των στατιστικών στοιχείων στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού ολιστικής βελτίωσης των διαδικασιών, των υποδομών και των συνθηκών κράτησης του σωφρονιστικού μας συστήματος.

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ

ΝΑΝΤΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ